

TEKEN

Teken een portret van jezelf!
Waar herkennen mensen jou aan?

Letters, je komt ze de hele dag tegen. Via digitale berichten op jouw telefoon, tablet of computer. Letters vormen woorden en met woorden kun je "een praatje maken" met elkaar. Voeger, heel lang geleden, waren de eerste gedrukte berichten met de hand gezet. Zetten? Waar komt dat woord vandaan? Het ambacht van het letterzetten met losse loden letters is al in 1450 ontstaan en heeft grote verandering in onze manier van "praten met elkaar" gebracht. Vanaf dat moment kon men in grote oplage teksten drukken en verspreiden. Hoe we nu met elkaar praten is zoveel makkelijker en sneller, maar het drukken van teksten is heel leuk om te doen. In het Nederlands Drukkerij Museum in Etten-Leur heb je dit zelf ervaren en meegemaakt.

Voorwoord

Houtsnedes

Illustraties werden uit hout gesneden. Teken in het kader een illustratie, waarvan je een houtsnede zou kunnen maken

Communicatie

VROEGER
NU

Schrijf de volgende woorden onder vroeger of nu!
Krant - tik tok - podcast - mail - boek - digitale krant
sms-berichten - flyer - affiche - instagram
drukkers - letterkast - social media

Tekst drukken

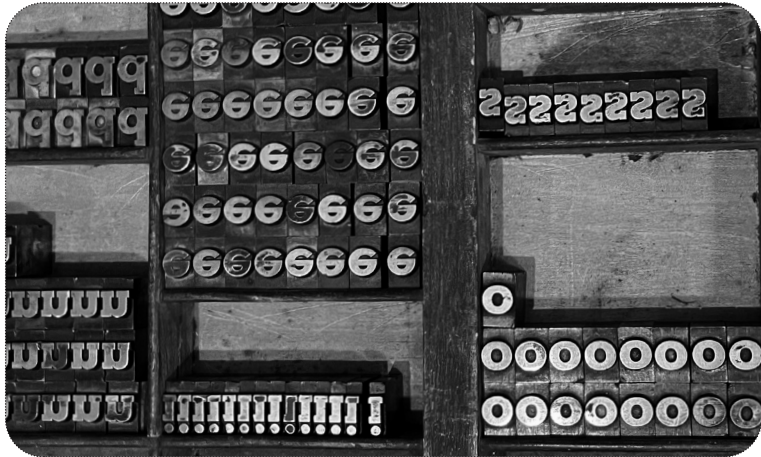
De teksten werden met een drukkpers en drukinkt gedrukt. Het drukken was een precies klusje. Voor het maken van goede ofdrukken werd altijd dezelfde reeks handelingen gebruikt. Soms werd de inkt gemengd met pigmenten om de juiste kleur te krijgen. De inkt werd met inktrollers over de drukvorm gelijkmatig verdeeld. De drukkpers werd goed ingesteld om hierna de teksten of te drukken. In het Nederlands Drukkerij Museum hebben jullie zelf ervaren hoe het is om met inkt en een drukkpers te werken.

Boekdrukkunst

De Boekdrukkunst is de kunst om geschreven teksten te vermenigvuldigen door middel van houten of loden letters en die af te drukken op een drukkpers. Door de komst van de drukkpers kon men teksten sneller en in grote getale vermenigvuldigen. Voorheen werden boeken en andere geschriften met de hand geschreven. En wilde men meerdere exemplaren dan oplage van een handgeschrift was vaak maar enkele honderden exemplaren. Met de introductie van de mechanische drukkunst is dit al snel enkele duizenden exemplaren geworden.

Ik praat via berichten met mijn vrienden, of

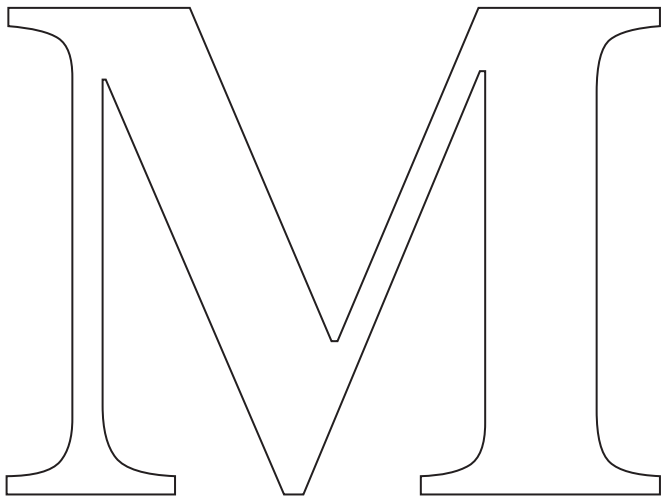
Schrijf hierboven een bericht aan mensen in de toekomst, over 100 jaar. Schrijf over jouw huidige manier van communiceren.

Tijdens het bezoek aan het Nederlands Drukkerij Museum heb je deze zetbokken en letterkasten vol met loden letters bekeken en ermee gewerkt. lettergrootte een letterkast. zaten in kleine vakjes in een letterkast. De hoofdletters bovenaan en de kleine letters onderaan. Zo'n letterkast was eigenlijk een lade, ingedeeld met vakjes en voor elke letter en leesteken een apart vakje. Er zaten meerdere lades in een zetbok. Voor elk lettertype of lettergrootte een letterkast.

De letterkast

Mijn eigen boek

Schrijf jouw naam op de stippellijn onder ‘Mijn eigen boek’. Versier de hoofdletter M. Een ander woord voor hoofdletter is kapitaal.

Wet jij welke lettertype jij gebruikt als je een bericht via de mail verstuur? En hoe groot is deze letter? De grootte van een letter wordt corps genoemd en uitgedrukt in punten.

Avenir : abc, ABC (corps 11), schreefloos

In “Mijn eigen boek” heet het lettertype Avenir.

New York Times : abc, ABC (corps 12), met schreef

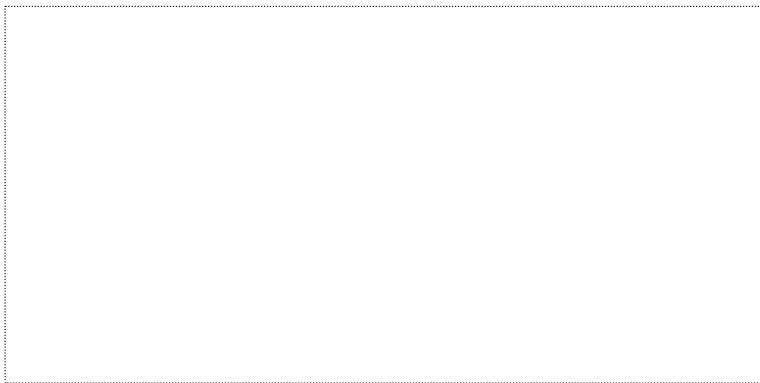
Bodoni : abc, ABC (corps 14), met schreef

Digitale letters, die we nu kennen, zijn er in veel verschillende soorten. Letters met schreef en zonder schreef. Een schreef is een dwarsstreepje aan het uiteinde van de letter. De letters die we in de letterkasten van het Nederlands Drukkerij Museum vinden zijn lettertypes die rond 1900 zijn ontwikkeld. Voorbeelden hiervan zijn de Bodoni en de New York Times. Dit zijn beide letters met een schreef.

Lettertypes

Tijdens het bezoek aan het Nederlands Drukkerij Museum drukten jullie onder andere je voornaam. Het zetten of plaatsen van de loden letters is een lastig klusje. De woorden worden in spiegelschrift en op zijn kop in de zethaak geplaatst, zoals jullie ervaren hebben. Je kunt je voorstellen dat het maken van grote teksten voor bijvoorbeeld de krant enorm tijdrovend was. Als er één regel klaar was werd deze voorzichtig op een houten plankje (ook wel galei genoemd) geschoven. Ook konden er plaatjes (zogenaamde houtsnedes) bij de teksten worden geplaatst. Als de tekst, het zetsel, klaar was werd er een dun touwtje omheen gedraaid om het vast te zetten, waarna een proefdruk kon worden gemaakt en de tekst gecontroleerd. Tijdens het zetten kon er makkelijk een zelfout ontstaan, de tekst werd namelijk in spiegelschrift gezet. Als het mis ging moest de handzetter de tekst verbeteren en soms opnieuw beginnen. Een kostbare en tijdrovende zaak dus.

Spiegelschrift en op zijn kop

Zie hierboven hoe de titel, TOE AAN HET VISJE, klaar voor het drukken is gezet. Schrijf of teken jouw voornaam in spiegelschrift en op zijn kop in het kader. Gebruik hiervoor kapitalen/hoofdletters.

In de inhoudsopgave van ‘Mijn eigen boek’ schrijf je de juiste paginanummers achter elk onderdeel.

Inhoudsopgave	pag.
Portret van jezelf	pag.
Colofon	pag.
Voorwoord	pag.
Boekdrukunst	pag.
De letterkast	pag.
Lettertypes	pag.
Tekst drukken	pag.
Houtsnedes	pag.
Spiegelschrift op zijn kop	pag.
Maak	pag.
Communicatie	pag.
Bericht aan de toekomst	pag.

Colofon

Datum bezoek:

Groep:

Naam leerkracht:

Naam school:

Hierboven schrijf je informatie op over jouw school, de groep waar je in zit en de datum van jullie bezoek aan het Nederlands Drukkerij Museum.